

Tjugotvå minuter som blev tennishistoria – Wimbledon 1980

Berättelse

En lördag på Centre Court

Lördagen den 5 juli 1980 var luften spänd på Centre Court i Wimbledon. Tusentals åskådare hade fyllt läktarna, och miljoner människor satt framför sina tv-apparater runt om i världen. På banan stod två spelare som var ungefär lika gamla men på alla andra sätt varandras motsatser: svensken Björn Borg, 24 år, och amerikanen John McEnroe.

Borg var den lugne. Han rörde sig stilla, sa nästan ingenting och visade sällan vad han kände. McEnroe var den heta. Han skrek åt domarna, slog i marken med racketen och bar alla sina känslor öppet. Den här dagen handlade inte bara om en titel, utan om en av de mest berömda matcherna i tennisens historia. För Borg stod något extra på spel: han ville vinna Wimbledon för femte gången i rad, något ingen man hade lyckats med tidigare i modern tid.

Nära, men inte ända fram

Matchen blev en lång kamp som pågick i nästan fyra timmar. Den började illa för Borg, som förlorade det första setet stort med 1–6. Men i stället för att tappa modet kämpade han sig tillbaka. Han tog det andra setet med 7–5 och det tredje med 6–3, och plötsligt ledde han med 2–1 i set. Nu var han bara ett set från att skriva historia.

I det fjärde setet kom det dramatiska. Spel efter spel följde, utan att någon kunde avgöra, och till sist gick setet till tie-break. Det blev ett tie-break som många experter än i dag kallar det bästa som någonsin spelats. I drygt tjugo minuter växlade poängen fram och tillbaka, och spänningen blev nästan outhärdlig. Mitt i allt fick Borg fem matchbollar. Fem gånger var han alltså en enda poäng från att vinna hela finalen. Och fem gånger svarade McEnroe med ett perfekt slag som räddade honom kvar. Till slut vann amerikanen tie-breaket med 18–16, och matchen tvingades in i ett avgörande femte set.

Det som skiljer en mästare från andra

Här ligger kanske berättelsens viktigaste ögonblick. Att förlora fem matchbollar i rad i en final hör till det tyngsta en idrottare kan vara med om. Många spelare hade tappat tron på sig själva och gett upp. Det vore mänskligt. Men Borg gjorde tvärtom. Han lät bli att tänka på vad som just hade gått förlorat och vände all sin uppmärksamhet mot nästa boll. Det var precis det här lugnet som hade gett honom smeknamnet "Ice Borg" – ett lugn som, har han senare antytt, kostade mycket inom honom att hålla uppe.

I det femte setet visade sig värdet av den självkontrollen. Hur hårt McEnroe än försökte lyckades han aldrig ta Borgs serve. Spel efter spel höll svensken sin serve trygg, och pressen flyttades långsamt över på motståndaren. Till slut, vid ställningen 8–6, slog Borg en backhand förbi McEnroe.

När bollen träffade marken föll han ner på knä på gräset i sin välkända segerpose, med händerna lyfta framför sig. Han hade vunnit sin femte raka Wimbledonstitel.

En svår seger blir en stor seger

Efteråt sammanfattade Borg själv dagen med några enkla ord: "Det här var min svåraste match på Wimbledon, och min bästa match." Det är en mening värd att fundera på. Han kallade inte sin lättaste seger för den bästa, utan sin svåraste. Kanske är det just så det fungerar. Det som betyder mest är ofta det som har kostat mest. En seger som kommer lätt glömmes man snabbt, men en seger man har fått kämpa till sista bollen för bär man med sig hela livet.

Matchen mellan Borg och McEnroe blev större än ett resultat i en tennistabell. Den visade hur två helt olika sätt att vara kan mötas och lyfta varandra, och hur lugn och tålmodighet kan väga lika tungt som styrka och talang. Mer än fyrtio år senare pratar man fortfarande om de tjugotvå minuterna i det fjärde setets tie-break – och om den lugne svensken som föll på knä när allt äntligen var över.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
spänd	full av spänning, nervös stämning
en åskådare	en person som tittar på något
en läktare	platser där publiken sitter
en motsats	någon eller något som är tvärtom
stå på spel	vara det man kan vinna eller förlora
tappa modet	förlora tron på att man kan klara det
avgöra	bestämma vem som vinner
ett tie-break	ett extra spel som avgör ett jämnt set
en matchboll	en boll som kan ge seger i matchen
outhärdlig	nästan omöjlig att stå ut med
rädda sig kvar	klara sig undan en förlust precis
självkontroll	förmågan att styra sina egna känslor
antyda	säga något utan att säga det helt rakt ut
en segerpose	en ställning man visar när man vinner
sammanfatta	säga något kort i några ord

Läsförståelsefrågor

---

1. Hur beskriver texten skillnaden mellan Borg och McEnroe?
  1. De var lika lugna och tysta båda två
  2. Borg var lugn och stilla, McEnroe het och högljudd
  3. Borg var den som skrek åt domarna
2. Vad var extra viktigt för Borg den här dagen?
  1. Att vinna Wimbledon för första gången
  2. Att vinna Wimbledon för femte gången i rad
  3. Att slå sitt eget rekord i serve
3. Vad hände i det fjärde setets tie-break?
  1. Borg vann lätt på sin första matchboll
  2. Borg fick fem matchbollar, men McEnroe räddade dem och vann 18–16
  3. Tie-breaket avbröts på grund av regn
4. Varför kunde McEnroe inte vinna det femte setet?
  1. Han lyckades aldrig ta Borgs serve
  2. Han blev utvisad av domaren
  3. Han gav upp efter första spelet
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Borg förlorade det första setet med 1–6.
  2. Borg gav upp efter att ha förlorat sina fem matchbollar.
  3. McEnroe vann det fjärde setets tie-break.
  4. Det var Borgs femte raka Wimbledonstitel.
6. Texten säger att Borgs lugn “kostade mycket inom honom att hålla uppe”. Förklara med egna ord vad som menas.
7. Varför kallar texten ögonblicket efter den förlorade tie-breaken för “berättelsens viktigaste”?
8. Borg sa att det var hans “svåraste” och samtidigt hans “bästa” match. Hur hänger de två sakerna ihop, enligt texten?
9. Texten drar en lärdom: “Det som betyder mest är ofta det som har kostat mest.” Håller du med? Motivera. (inferens)
10. Varför tror du att man fortfarande pratar om den här matchen mer än fyrtio år senare? (inferens)
11. Skriv en mening som sammanfattar vad som gjorde just den här matchen så speciell.

Facit

1. **b)** Borg var lugn och stilla, McEnroe het och högljudd.
2. **b)** Att vinna Wimbledon för femte gången i rad.
3. **b)** Borg fick fem matchbollar, men McEnroe räddade dem och vann 18–16.
4. **a)** Han lyckades aldrig ta Borgs serve.
5. 1. **Ja** – texten säger 1–6 i första setet. **b) Nej** – han gav inte upp utan koncentrerade sig på nästa boll. **c) Ja** – McEnroe vann tie-breaket 18–16. **d) Ja** – det var hans femte raka titel.
6. Exempel på svar: *Att det såg lugnt ut på utsidan, men att det krävde stor kraft och ansträngning av honom att hålla tillbaka sina känslor inombords.*
7. Exempel på svar: *För att det var där det avgjordes vad Borg var gjord av – i stället för att bryta ihop samlade han sig och fortsatte kämpa.* (Godkänn motiverade svar.)
8. Exempel på svar: *Den var svår eftersom motståndet var hårt och han nästan förlorade, men just därför kändes segern större och mer värd än en lätt vinst.* (Godkänn motiverade svar.)
9. Exempel på svar: *Eleven tar ställning och motiverar, t.ex. att man minns och uppskattar det man har kämpat hårt för mer än det som kom enkelt.* (Godkänn rimliga, motiverade svar.)
10. Exempel på svar: *För att matchen var så jämn och dramatisk, med ett historiskt tie-break och två spelare som var varandras motsatser, att den blev omöjlig att glömma.* (Godkänn rimliga tolkningar.)
11. Exempel på svar: *Det var en otroligt jämn final där Borg höll sig lugn trots fem förlorade matchbollar och till slut vann sin femte raka Wimbledonstitel.* (Godkänn svar som fångar det centrala.)

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering. Att skriva av en mening rakt ur texten räcker inte – eleven ska visa förståelse.

FÖR LÄRAREN

Reflekterande nivå (grundläggande/B1+). Texten är skriven i preteritum – lämplig för att öva dåtid, bisatser och tidsord. Tema: självkontroll, att hantera motgång och vad en seger egentligen är värd. Scenen är medvetet en närbild på ett enda avgörande ögonblick och kompletterar biografien, som ger karriären i stort. Frågorna 6–10 tränar inferens och slutledning. Faktagrund: matchen spelades 5 juli 1980, slutresultat 1–6, 7–5, 6–3, 6–7(16–18), 8–6, speltid cirka 3 timmar 53 minuter.

Diskussionsfrågor

- Borg höll sig lugn trots att han var nära att förlora. Tror du att lugn under press är något man föds med eller kan träna upp?
- Texten menar att man ibland minns en svår seger – eller till och med en förlust – starkare än en lätt vinst. Stämmer det för dig?

- Borg och McEnroe var varandras motsatser men gjorde varandra bättre. Känner du till andra exempel där motsatser lyfter varandra?
- En enda match kan bli en del av historien. Vad tror du krävs för att ett ögonblick ska bli ihågkommet så länge?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en gång då du kämpade hårt för något och inte gav upp, även när det var svårt. Vad hände, och vad lärde du dig?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Björn Borg – https://en.wikipedia.org/wiki/Björn_Borg
- Encyclopædia Britannica: Bjorn Borg – <https://www.britannica.com/biography/Bjorn-Borg>
- International Tennis Hall of Fame: Björn Borg – <https://www.tennisfame.com/hall-of-famers/inductees/bjorn-borg>
- SVT Sport: Björn Borg – <https://www.svt.se/sport/om/bjorn-borg>

Faktagranskad i juni 2026. Björn Borg föddes 6 juni 1956 i Stockholm och växte upp i Södertälje. Han vann 11 Grand Slam-titlar: 6 i Franska öppna (1974, 1975, 1978, 1979, 1980, 1981) och 5 i rad i Wimbledon (1976–1980). Han var rankad som världsetta i 109 veckor och vann totalt 66 singeltitlar. Han slutade spela proffstennis i januari 1983, 26 år gammal. Kallades ofta 'Ice Borg' för sitt lugn på banan. Han lever (juni 2026). Bild: CC BY-SA 4.0-foto från 2014 via Wikimedia Commons, fotograf Michaël Bemelmans.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.